

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Škopsi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 250.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Čudni računi.

Pri nas smo že vajeni, da nam ta ali oni preobrne stvar ravno pred nosom in trdi potem na vse grlo, da tako mora biti in nič drugače. Če tudi vemo, da je to prav njegova samovolja, vendar ni vedno mogoče dovolj trdno pribiti nasprotnikove izjave v njeni lažni nagoti. Taki ljudje in taki listi potem delajo javno mnenje in zahtevajo nekako, da dere vse za njimi, če tudi vedo prav dobro, da njih trditve ne odgovarjajo resnici.

Kar se tiče naše zunanje in višje politike je dunajski list „Reichspost“ v tem oziru naravnost na vrhuncu. Pisava tega lista je znana posebno iz zadnje balkanske afere, a tudi pri drugih prilikah se vidi, v kakšnem smislu deluje to glasilo, ki se sicer v teoriji cedi same krščanske ljubezni, a v praksi ljubi bolj mongolskega Turčina kot pa krščenega Srba. V tem oziru smo od „Reichspost“ zvedeli kmalu, pri čem da smo in njeno krščanstvo je bilo večkrat le na papirju, v resnici pa so pokazali ti gospodje, da Slovanov ne morejo trpeti. Da jim je ljubezen do turškega gospostva prešla že nekoliko globlje v kosti, to je že mogoče, a čudno se nam pa zdi, da skušajo ti modri politiki v svoji torkovi številki (28. okt. 1913) kar naravnost očitno dokazati, da radi balkanske vojske naše finance niso trpele prav nič, da se naša industrija in trgovina razvijati ravno tako ugodno kot bi ne bilo nič. To so seveda stvari, o katerih ni treba na dolgo razpravljati, da se dokaže ravno nasprotno od tega kar trdi ljuba „Reichspost“. Vsi vemo prav dobro, kaj pravijo naši obrtniki in trgovci, ki ne morejo spraviti svojega blaga v denar in nimajo na Balkanu skoro nobenega odjemalca več. Prav dobro vemo vsi, kako slabo je n. pr. z zidarji, ki so letos po mesece in mesece brez dela, ker ni nikjer veselja do zidanja, ker so vsehnili skoro vsi krediti. Poprašajmo industrijalca in

tovarnarja, koliko blaga je letos izdelal za Balkan in koliko mu ga leži doma. Poglejmo vse one firme, ki so morale vsled slabih prometov vstaviti delo po več dni na teden, in one, ki so odpustili na stotine delavcev, ker jih ne rabijo več v svojih tovarnah. Na stotine in stotine je bilo konkurzov in polomov, ki jih je zakrivila ravna balkanska kriza in trgovske in obrtne zbornice nam v svojih poročilih dajajo po večini prav žalostne slike iz gospodarskega sveta. K temu pa je treba računati tudi ono ogromno svoto, ki nam jo je požrla mobiliziranje in vojaštvo in po vrhu pač tudi ono izgubo, ki je doletela kmečke in gospodarske dome, ko so šle njih najboljše moči na srbsko mejo. Tu je materialna in moralna izguba, kajti dosti hiš je bilo na mesece brez gospodarja, kar je za gospodarstvo vendar jako huda izguba. In poleg vsega tega — še naš nepolitičen nastop in naš grozen neuspeh, ki nas bo moril še dolgo, to pač niso stvari, o katerih bi se lahko reklo, da so vsaj deloma dobre.

In vendar se je dobil list, ki se upa o teh stvareh pisati, da se niso poseben „črne“, da se ni tako slabo itd. Da tako pisanje ni politično, to je pač jasno. To je pač navadno mazaštvo, trditi stvari, o katerih ves svet ve, da jih ni. Ampak v pisavi „Reichspost“ mora tičati nekov gotov namen, da se je tako živahno zavzela za politiko naših diplomatov in poskušala opravičiti prav gori do njenih gospodarskih posledic. Ako ima „Reichspost“ kak poseben namen pri tem, da hvali našo diplomacijo, je to njena stvar, da pa hoče izbrisati ostre in težke posledice kar tebi nič meni nič, to pa ni pravilno. Ali naj tedaj delamo zopet tako kot do sedaj, ali naj hodimo po istih krivih političnih potih. Iz pisanja „Reichspost“ bi se dalo povzeti, da je ona za to. Ker pa vemo, kako državi škodljiva in Slovanom sovražna je bila ta politika, se z „Reichspost“ ne moremo stri-

njati. Hvala Bogu res še nismo pravi berači, a če bomo še parkrat tako nerodno metali denar skozi okno, potem smo pa gotovo pri kraju. Potem bo imela „Reichspost“ prav, da nismo ničesar izgubili, ker tudi ne bomo imeli ničesar na sebi.

Poglavje o dolgovich in nova struja.

Dolgovi so po naziranju ljudskih mas nekaj grdo nevšečnega, a dandanes si je težko pomagati brez njih. Z golim denarjem se dandanes plačuje in kupuje prav malo, vse večje operacije v denarnem svetu se vršijo potom kreditov itd. Razne korporacije delajo dolgeve ter investirajo tako dobljeni kapital v koristna podjetja. Seveda so taki dolgovi nekoliko drugačni kot so dolgovi zapravljivega lahkotivca, ki napravi dolg, a ne misli na plačilo.

Razne dežele, razna mesta itd. sicer tudi delajo dolgeve, a ta denar ni vržen tja v en dan skozi okno, ampak za ta denar si dotična korporacija nabavi koristnih in dobičkanosnih naprav, od katerih dobi toliko prihranka, davne počasi kapital in plačuje obresti. V določenem času, ki navadno ni kratek, mora biti kapital plačan nazaj, t. j. amortiziran kakor pravimo. Doba za plačevanje takih velikih svot seveda mora biti daljša, dva rodova ali morda trije plačujejo za kako narejeno podjetje.

Sicer bi pa tudi ne bilo pošteno in pravično, da bi en rod plačal ves dolg, ko bodo koristni uživali trije in štirje rodovi v prihodnjih dobah. Učenjaki in gospodarski strokovnjaki so se dolgo prepirali o tem, a nazadnje je prišla večina znanstvenikov do zaključka, da je gospodarsko in tudi moralno čisto pravilno, da se pri melioracijah in podobnih napravah razdeli plačevanje najetega posojila magari na celo stoletje. Tako ne plača le eden, ampak vsaka generacija plačuje le ono svoto, ki ji nekako pri- tiče.

Recimo goriško mesto si napravi lastno novo elektrarno. Zato rabi velik kapital, ki ga dobi na posodo. S tem denarjem postavi novo podjetje na noge; to podjetje pa ni mrtvo, ampak nese. Električno rabi celo mesto, vsak meščan in jo dobro plačuje. Letno pride toliko in toliko v blagajno. Nekaj se porabi za tekoče stroške, drugo pa gre že na račun dolga, ki se tako počasi amortizira. Denar, najet v take namene, tedaj ni zavržen, ampak je dobro naložen.

Take in podobne dolgeve, ki jih bo plačevalo še več rodov, ima vsaka dežela, vsako večje mesto. Tudi goriška dežela je najela tekom časa marsikako posojilo, ki je bilo potrebno za razne melioracije, za vodovode, vodnjake, ceste, poti, izboljšanje planin, razne druge naprave, podjetja itd. Da bi bil to zavržen denar, tega ne more nikdo trditi, kdor količjak razume finančne operacije. Zato je pa skrajno smešno pisanje „Novega časa“, ki v en dan trobi o deželni propadu itd., ne ve pa nič povedati o tem, kaj vse je dežela dobila za denar, ki si ga je morebitno izposodila. Vidi se pa iz novostrujarskega glasila, da ti gospodje z denarjem še niso imeli dosti opraviti, kajti le demagog in ljudski podpihovalec more trobiti tako neosnovane vesti med naše ljudstvo. Pameten prijatelj ljudstva bo vendar stvar prej presodil, potem bo šele govoril.

Ker novostrujarji morda nam ne bodo hoteli verjeti, kar smo jim tu povedali, jim ponatisnemo tu par odstavkov iz govora poslanca dr. Žitnika, ki je na shodu v Vipavi dne 26. oktobra 1913 govoril tudi o deželnih financah, četudi s posebnim ozirom na Kranjsko. Zato pa bomo mi tu tudi povzeli le splošne opazke gospoda doktorja, a upamo tudi od „Novega časa“, da bo prinesel te stvari svojim bralcem, ki bodo gotovo z zanimanjem sledili tem objektivnim besedam.

Kakor poroča „Slovenec“ dne 29. oktobra 1913. je dr. Žitnik na omenje-

S poštnim avtomobilom iz Gorice v Postojno.

(Piše — č.)

(Dalje.)

Ura je sedem, v Črničah smo! Ker je č. kr. pošta tik cerkve in ker imajo v Črničah ob nedeljah prvo sv. mašo ob 7. uri, se nazume, da se je zbralo okoli »autota« vse polno ljudi. Stari očanci so stopili zraven in eden izmed njih je rekel: »Če bi ustali iz grobov naši »ti stari« kaj bi rekli, ko bi videli, da teče ta »vagon« po cesti brez konjev.« Drugi so molčali, pušili in roke križem držali. Glavno ulogo so igrali seveda otroci, katerih se je zbralo vse polno okoli. Eden je potipal eno kolo, drugi drugo, tretji je radovedno zijal v skrivni zaboj spredaj kjer je šofer nekaj mazal. Naš konduktar je spet nekaj potelovadil na strehi »autota«, oddal poštne pošiljke, namenjene za črniško pošto in »odfurali« smo jo proti Dobravljam in proti Cesti, kjer smo spet za nekaj razbremenili »auto«. Predno pa smo prišli v Ajdovščino sem »fasal« v nogo tako »krošto«, da jo bodem pomnil. Kaj se je zgodilo? No, kovčeg, katerega sem položil v mrežo pod streho »autota« se je na nekem ovinku tako »zgunčal«, da je

padel — ta spak je moral prav meriti in sicer natanko meriti — ravno na kurie oko moje leve noge. »Ufa, sem vzdihnil, a ni pomagalo nič. Zvezde sem videl ob solnčnem dnevu. Na, še buteljka rebule je šla »fuč«, sem rekel sam s seboj, ko sem se spomnil, da sem imel v kovčegu steklenico rebule. Brž odprem kovčeg, a k sreči je steklenica le — vrat odletel. Nagnem steklenico — klock, klock — in shranil sem rebulco, kjer je varna tudi če se celi »auto« v grapo zvrne.

Ajdovščina! Zavili smo na Lavričev trg in nakrat obstali pred ajdovsko pošto. To je glavna postaja »autota« med Gorico in Postojno. Naš konduktar je splezal na streho in »razbasal« skoraj vse poštne pošiljke. Tu se zberejo pismonoši iz cele ajdovske okolice in si razdeljujejo pošto. Ali ste že videli kje pismonošo brez rok? Ako ga niste še videli, pridite na ajdovsko pošto in videli boste pismonošo brez nobene roke! Pač, eno roko ima in sicer dolgo 20 cm! A to ni roka, ampak ročica malega otročiča. Revež se mi je v srce smilil. Mož šteje okrog 40 let, je lepega stasa, vitkega telesa, rdeč, zdrav kot riba v vodi a — brez rok! Na moje vprašanje, kje je ta revež tako ponešrečil sem dobil odgovor, da je mož tako rojen! — A da bi ga videli, kako dela

mož brez rok oziroma z otroško ročico. V »žakelj« spravi marsikoga, ki ima dve roki zdravi! Neverjetno! Lastnim očem nisem mogel verovati, ko sem videl, kako je mož po tleh z ročico »zgrabil« »paketo«, si ga pritisnil na prsi in ga nesel v poštni urad. A to ni še nič v primeri s tem, kar so mi pravili o tem čudnem možu. Pravili so mi, da mož dela vsa dela kakor drugi ljudje, koplje, vozi itd.

Kaj se mi je zdelo čudno na ajdovski pošti? To le namreč, da nosi poštna tabla tudi — italijanski napis. Poprašal sem, nekoga, koliko Italijanov prebiva v Ajdovščini. Ta mi je odgovoril, da niti toliko, kolikor je italijanskih vrst na poštni tabli. No — sem si mislil — ta pa je malo prehuda. Če ni v Trzinu slovenskega napisa na poštni tabli, kjer prebiva petstokrat več Slovencev kot pa Italijanov v Ajdovščini, bi lahko tudi v Ajdovščini na Lavričevem trgu izginil italijanski napis s pošne table.

No, pojdimo dalje, ker 8. ura se bliža. Smuk čez Hubelj in na Kranjskem smo. »Auto« jo je smodil gori proti Logu kot sam hudir. Cesta je grozovito posuta. Sedaj se nas je zibalo na mehkih blazinah nekaj več in »auto« je zato veselejše trobil in piskal in naznanjal daleč okoli svoj prihod. Švignili smo

mimo božjepotne loške cerkve, mimo spomenika znanega huzarja, ki je bil z venci okinčan, in vedno bolj smo se bližali starcu Nanosu.

Nakrat smo se ustavili in sicer na široki cesti. Kaj pa to pomeni! Mogoče je slabo »autotu«? Aha! Drugi »auto«, menda brat našega, jo je že prisopihal iz Postojne doli čez Razdrto in srečal se je z našim tam blizu Vipave. Junaka seveda sta se ustavila, se srčno pozdravila, se malo pomenila in si povedala potne novice in nato zbežljala vsak po svoji poti, naš proti Vipavi, drugi proti Ajdovščini. Tukaj smo na sredini med Gorico in Postojno.

Z vsem svojim starinskim veličanstvom je stal pred nami sivi Nanos, oni Nanos, izza katerega nam Goričanom izhaja solnce. Marsikdo bi mislil, da Vipavci, ki prebivajo tik Nanosa, dobijo poprej jutranje solnce, kakor pa mi Goričani. A res je ravno narobe. Smo bili še v Črničah, ko nam je sijalo solnce, a smo prišli že v Vipavo, pa solnce Vipavcem ni še zasijalo.

Pozdravljen Nanos, ki daješ pisano reko Vipavo, ki se vije od vasi do vasi in daje še posebno krasoto biseru naše dežele — Vipavski dolini.

(Dalje prih.)

ustavne opozicije, 27 katoličanov, 11 republikancev, 39 oficijlnih in 19 reformnih socialistov.

Domače in razne vesti.

60. mašniški jubilej bo praznoval dne 16. novembra t. l. častni kanonik, župnik in dekan tomajski veleč. gosp. Matija Sila, ki je že 20 let v Tomaju. Tomajsko starešinstvo je soglasno imenovalo veleč. gospoda jubilanta za častnega občana v znak zaslug, ki si jih je pridobil za tomajsko ljudstvo v teku 20-letne službe v dušnem pastirstvu.

Imenovanje. Naučno ministerstvo je imenovalo Don Romana Romano za profesorja veronauka na goriški italijanski realni gimnaziji.

Imenovanje. — Za voditelja okrajne sodnije v Cerknem je imenovan okr. sodnik v Gorici dr. Jerovšek.

V torek, praznik sv. Karola Boromeja ob 8 uri dop. se bo pela v semeniški kapeli v Gorici pri pontifikalni sv. maši Ferossijeva maša.

Starodunajski glasbeni večer. V nedeljo, dne 9. novembra, se bo vršil v dvorani nemške šole, ulica Codelli v Gorici starodunajski glasbeni večer, pri katerem se bodo prednašale skladbe skladateljev: Haydn, Mozart, Schubert, Lavner in Strauss. Sodelovali bodo gg.: Viki Baum, Kat. Krischker, Alfonz Blumel, Jacques von Lier, ki so uprizorili tudi izvrstno uspehi koncert povodom zborovanja mednarodnega statističnega zavoda na Dunaju. Kakor doznajemo se bo izvajal isti vspered. Predprodajo vstopnic je prevzel knjigotržec Wokulat Verdijevo tekališče.

Za narodni muzej so darovali: 1. G. Štefan Šegala iz Kanala 1 staro stoličico, 1 puško, 1 kolovrat in pripravo za trenje in likanje konoplje (greben, 2 beta in 3 klešče), 2.) g. Fr. Tavčar, dijak v Gorici, več raznih mineralij, 3.) g. dr. K. Ozvald, profesor v Gorici, 13 raznih novcev, 4.) g. Jos. Braun iz Gorice 1 novce, 5.) g. Jos. Hvalič iz Gorice 11 raznih novcev, 6.) g. Jos. Mrmolja, trgovec v Mirnu, 43 raznih novcev, 7.) g. Aug. Hrovat, dijak v Gorici, 1 star prstan in 5 novcev, 8.) g. Ivan Hovansky v Gorici 1 denar, 9.) g. Jos. Bregant iz Trsta 35 raznih novcev. Odbor.

Nevarno je obolel Gaudencij vitez Tosi v Škrljah.

Vsled preveč zavžitega letošnjega »Vipavca« je 60letni Josip Germič iz Planine pri Vipavi domov grede padel v »Belu«, kjer je obležal. Našla sta ga dva vojaka, ki sta ga prenesla v bližnjo hišo, odkoder so ga potem prepeljali v goriško bolnišnico. Germič si je pri padcu zlomil hrbtenico.

Iz preiskovalnega zapora so izpuštili 58letnega posestnika Henrika Fillak iz Sačileta, ki je bil aretiran, kakor smo svojčas poročali, ker je bil na sumu, da je izvršil veleizdajstvo. Preiskava je dognala, da je nedolžen in ustavilo se je tudi vsako drugo postopanje proti njemu.

Kužne bolezni na Primorskem. — Uradno so naznanjene sledeče kužne bolezni v naši deželi: Kuga na gobcu in parkljih v Dolini, v Klancu, v Črničah, v Šteferjanu, v Kojskem, v Avberju, v Kobleglavi, v Lokvi, v Naklem, v Pliskovici, v Povirju, v Štanjelu in v Štjaku. Svinjska kuga se širi še vedno po Istri, ravno tako rožapila. Kurja kolera je še vedno v Furlaniji okoli Tržiča.

Samomor. V Št. Jurju ob južni železnici na Štajerskem se je usmrtil 32-letni Alojzij Šantel, ki je bil nameščen na tamošnji deželni kmetijski šoli kot provizoričen vrtnar. Našli so ga v noči od srede na četrtek mrtvega v sobi,

kjer se je nahajal na stanovanju. Samomorilec je bil doma z Goriškega in sicer iz Rubij. Pred nekaj leti je bil nameščen za vrtnarja na deželnem poskusnem vrtu v Sovodnjah. Vzrok samomoru je iskati v nesrečni ljubezni. Zagledal se je v neko dekle v Št. Jurju, a ker ga dekletu ni preveč maralo, je izvršil samomor. Že nekaj časa je od tega, ko je pravil, da bo naredil tak konec.

Otrok v kropu. V Št. Petru ob Soči je padel sedem mesecev star otrok v kotel vrele vode in se je tako oparil, da je takoj nato umrl. Mati Liza Pacorig je pogledala v kotel in je držala pri tem svojega sinka Franca v naročju; če zadene krivda njo, da je otrok zdrknil iz naročja v krop, še ni dognano.

Central Bio in Verdi. Letos je preteklo sto let, kar se je rodil slavni laški glasbenik Josip Verdi, čegar skladbe in opere pozna ves izobražen svet. Po vseh večjih mestih so praznovali slavnostni rojstni dan tega velikega mojstra, kakor jih je svet še malo videl. Z duhom časa stopaje se je tudi gledališče »Central Bio« odločilo, da nam pokaže Verdija v življenju in njegovi slavi. To se bo vršilo od ponedeljka naprej. Krasne, bujne slike iz njegovih del gredo gledalcu pred oči in mu vzbujajo spomin sedaj na »Trubadurja«, sedaj na »Rigoletto«, sedaj zopet na klasično »Aido«. To je vžitek za izobražena in za nižje sloje, vsak ima tu priliko videti celo vrsto prizorov iz Verdijevega življenja in iz izdelkov njegove muze. Med prednašanjem tega velikega filma se bodo svirale Verdijeve kompozicije, ki so nalašč zložene za ta velikanski film.

Izpred sodišča. Na tri dni zapora je bil obsojen Josip Mozetič iz Renč, ker je kradel drva na občinskem zemljišču. — Berta Kuljat, Lucija Škerlj in Marija Sulič iz Grgarja, so bile obsojene na 24 ur zapora, ker so beračile na poti na Sv. Goro. — Marija Kuljat in Katarina Humar in Grgara ste bili obsojeni na 4 dni zapora, ker ste pošiljali svoje otroke beračit na pot na Sv. Goro. — Zaradi nedovoljenega povratka v Gorico je bila obsojena iz Gorice izgnana Amalija Mrak iz Čepovana na 14 dni zapora. — Ker je bolana, so jo prepeljali v bolnišnico. — Zaradi pretepa so bili obsojeni: Herman Prinčič na 10 K globe ali 24 ur zapora, Josip Benedetič na 48 in Anton Dolenc na 24 ur zapora. Vsi trije so iz Kozane.

Služba lekarn. — Jutri, praznik Vseh Stevnikov bodete celi dan odprti lekarni: Liberi - Tromba, v nedeljo pa: Gironcoli - Pontoni. Poslednji dve lekarni bodete imeli tudi ponočno službo od 2. do 9. novembra.

km Nesreča med Svetem in Lipo. — Minulo nedeljo je Karol Stepančič iz Temnice št. 28 vpregel v koleselji mladega konja in v družbi z nekaterimi mladeniči se je peljal do Svetega. Ker pa ni zavora pri koleslju dobro držala, so se blizu Lipe prevrnili. Pri tej nesreči si je mladenič Leopold Stantič razbil en uhelj, tako, da je moral iskati zdravniško pomoč. — Svarilo za voznike je ta nesreča! Vsakdo, ko upreže konja, naj natančno pregleda, ali je voz v popolnem redu, zlasti naj poskuša, če zavora dobro drži.

Ponarejen denar na Tržaškem. Po Tržaškem že kakih štirinajst dni zopet krožijo ponarejene krone in petae. — Najti jih je precej med občinstvom. — Nekdo, mogoče kak hudomušen ponarejalec, je vrgel eno petae v redakcijsko listnico nekega tržaškega dnevnika, češ, ogledajte si novce, pa se uverite, kako mojstri smo. Denar je sicer lepo ponarejen, a pozna se ga kar po barvi in mastnem otipu. Policija išče »mojstre«.

Govorniške vaje na srednjih šolah. Minister za uk in bogočastje je te dni

izdal ponovne odredbe, ki predpisujejo za srednje šolski pouk tudi takozvane proste govorniške vaje, kjer učenec govori brez pretirganja z uprašanji več časa združeno o kakem določenem predmetu. Take vaje so važne posebno za praktično življenje, ko je človek večkrat prisiljen govoriti na tej ali oni slavnosti ali kaj podobnega. Izobražen fant mora tedaj poznati tudi to plat življenja, da ne bo stal nevedno med svetom. Seveda bodo govorniški vspehi precej različni; nekateri ljudje so že rojeni govorniki, drugi ne spravi ustmeno iz sebe niti par stavkov, piše pa morda izborno. Šoli tudi ne bo prestajalo dosti časa za take govorniške vaje, če tudi jih vplete med vsakdanji pouk. Ob ti priliki bi pa rekli še nekaj. Tudi glede splošnega obnašanja so dijaki večkrat potrebni pouka. Zato bi ne bilo napačno, dabi gg. profesorji tu pa tam opozorili mlade fante na razna taka vprašanja. Nekateri dečki ne gledajo prav nič nato, kako hodijo po cesti: Včasih se jih podi kar pet, šest skupaj po tlaku, in vsak kdor pride nasproti, se mora tem ptičem vganiti na sredo ceste. Ravno tako hodi sedaj nekaj časa po ulicah večkrat neka čudna dijaška prikazen, t. j. študent, ki v šolo grede kadi pipo. Menda ni kot eden, a vtis napravi kot hribovski voznik! Želeli bi, da bi si naši fanti v tem oziru nekoliko ogledali znanu kujigo o lepem vedenju, ki jo je napisal »Urbanus«. Škodovalo pač ne bo nikomur.

Avstrijske saline. Vseh salin je v Avstriji 22; največ v Galiciji, kjer jih je 11. Vseh delavcev pri salinah je bilo leta 1912 7112, med njimi 305 žensk in 229 otrok. Vse soli se je pridobilo 3.98 milijonov kvintalov t. j. skoro štiri milijone kv. Večinoma je to kamnena sol, ki se dobiva v rudnikih, morske soli se pridobiva vedno manj. Vsa sol je bila uredna skupno 47 milijonov kron.

Födransperg umrl. Födransperg, ki je v Trstu zrezal truplo neke igralka in je bil zaprt v koperski kaznilnici, je te dni umrl na jetiki.

Uspeh avtomobilov. Družba, ki je upeljala avtomobilno zvezo med Celjem in Ljubljano, ima baje 46 odstotkov dobička pri svojih akcijah. — Tudi proga Brežice—Kozje—Grobello, soditi po sedanjih uspehih, se bo krasno izplačala.

Velika poštna tatvina — zločinec jo v rokah oblasti. Meseca julija se je zgodila na poštni progi od Dunaja do Celja velika tatvina, kjer je izginilo neko denarno pismo s trideset tisoč kromami. Storičca ni bilo mogoče dolgo zasgčiti. Poštno ravnateljstvo je delegiralo na to poštnega komisarja dr. Resch, da je stvar preiskoval še nadalje. Skoro po štirih mesecih je prišla te dni vendar cela zadeva na dan in tatu so že spravili na varno. Že več časa sem je dr. Resch, ki je zadevo na tihem preiskoval, imel na sumu-poštnega praktikanta Rudolfa Piwonka, ki je ob času tatvine

služboval na pošti v Celju. Pozneje je bil tudi na Tirolskem in v Gradcu, kjer živé njegova mati, sestra in oče. Pri preiskovanju te zadeve je pomagal tudi detektiv graške policije Jöbstl, ki je po naročilu dr. Rescha zasledoval Piwonko v zasebnem življenju. Ko se je nabralo dovolj gradiva, je državno pravdnistvo dalo napraviti hišno preiskavo, ki je potrdila sum dr. Rescha. Praktikant Piwonka je bil res tat, v njegovem stanovanju so našli 19 bankovcev po tisoč kron in nekaj sto kron drobiža. Policija je aretirala mater, sestro in očeta iakoj v hiši, tatu pa so aretirali še isti dan v Inomostu, kjer je bil na dopustu. Mati in sestra sti baje vedeli za vso stvar in nosili tudi obleke kupljene z onim denarjem. Vsa zadeva bo končana pred kazenskim sodnikom.

Po 26 letih prišli morilca. S Koroškega se poroča, da so te dni aretirali v Volšperku nekega posestnika, ker se je dognalo, da je on pred 26 leti, namreč 1. 1887 meseca februarja umoril in oropal v tamošnjem okraju živečega precej bogatega poljedelca in hišnega gospodarja. Po dolgih letih je zločinca tako vendar doletela zaslužena kazen.

Čudna pravda. Nekdo je zidal hišo ravno ob sosedovi parceli in pri delu bržkone prekoračil svojo mejo za precejšen kos, tako da je bila skoro cela kuhinja na sosedovi parceli. Ko je sosed o tem zvedel, je zahteval lastninsko pravico onega dela poslopja zase, ki je stal na njegovem svetu. Seveda je začela huda pravda skozi vse tri inštanice, a zadnja je odločila, da spada kuhinja res sosedu, ker je na njegovem svetu. (§ 418 drž. zak.)

Premog se ne podraži. Poroča se, da se premog za enkrat ne podraži kot je bilo to pred kratkim rečeno. Tako podraženje pomeni seveda v velikih mestih za delavske in srednje sloje pravo katastrofo. Zato je tem bolj razveseljiva vest, da se podraženje za sedaj ne vpelje.

Svetovni časnikarski kongres. ki je bil napovedan za leto 1914. v Lipskem na Saksonskem, se iz raznih vzrokov ne bo vršil in prireditelj je bila te dni stalno odpovedana.

Ponarejevalec denarja. V Berlinu so te dni prijeli nekega avstrijskega potepuha, ki je bil že v zaporu, a je pobegnil dne 19. febr. 1911. Piše se Rudolf Opy. Sedaj je spravila berlinska policija tega ptička na varno.

Stroge odredbe proti mladoletnim kadilcem na Japonskem. Na Japonskem so sprejeli postavo, ki mladoletnikom prepoveduje kaditi. Kdor še nima dvajset let, ne dobi tobaka. Vsak prestopsek se strogo kaznuje. Ne sme se prodajati tobaka mladoletnim, ki trdijo, da so jih poslali ponj starši. Globe se naložijo staršem.

Truplo patriarha Bogdanoviča obležijo v Gasteinu v cerkvena oblačila.

Draginja je prestana

bo vskliknil vsak,

ki se o tem prepriča v trgovini

J. MEDVED - GORICA

Gene so sledeče:

Mošak obleka K 28, 34, 40, 35.

Zimska suknja „ 20, 25, 30, 40.

Pelerina „ 15, 20, in 25.

Otročja obleka od 7 K naprej.

Prepričajte se o tem v izložbenih, oknih kjer cene jasno govore da je v resnici

DRAGINJA PRESTANA

Ta glas naj prodre do zadnje hiše naše domovine.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

nem shodu govoril tudi tako le: „Vsak razsoden človek, ako mu politična strast ni zmešala pameti, mora razumeti, da davčna moč prebivalstva ne raste v isti meri, kakor nujne njegove potrebe in da je moral dež. zbor (namreč kranjski) najeti večje melioracijsko posojilo, kakor to delajo vse napredne dežele in občine. In to imenujejo naši nasprotniki zapravljivost! Jaz razumem in opravičujem, pravi govornik, da opozicija kritikuje večino in ji gleda na prste. To je njena pravica. A razumeti in opravičevati ne morem, da njena kritika presega vsako dopustno mejo stvarne kritike in tekmuje že z zlobnim obrekovanjem. Kaj naj poreče človek o političnih nasprotnikih, ki v enomer godejo, da je „klerikalna večina“ (govornik ima kranjske razmere v mislih) v zadnjih petih letih zapravila nič manj kot dva milijona in pol deželne premoženja. Ta številka pa ne pové drugega, nego da je dežela v tekočem svojem gospodarstvu imela večrednih in izrednih stroškov, nego rednih dohodkov“.

Tako je govoril poslanec dr. Žitnik, da ne bode „Novi čas“ morda mislil, da je te besede napisal v „Slovenecu“ kak „grd“ starostrujar, kajti po bistvu se vjemajo popolnoma z izjavami in trditvami kakor smo jih mi že večkrat prinesli v našem listu. Podobne in enake misli smo mi že večkrat povdarjali z ozirom na naše deželno gospodarstvo; radovedni smo sedaj, ali bo „Novi čas“ skočil tudi na dr. Žitnika, kakor to rad stori, ako se gre za „Gorico“. Ker vemo, da so novostrujarji jako bojevitni in podjetni, pričakujemo sedaj v „Novem času“ daljše polemike — contra dr. Žitnik in „Slovenec“. Sedaj lahko novostrujarski štab pokaže vso svojo odločno — načelnost!

Na robu propada?

Vsi domači in drugi listi so se zaganjali pred in med volitvami na nedopusten način v deželne finance, dokazovali, da ima dežela 10 1/2 milijonov dolga, da je na robu propada. Nič ni pomagalo, da je prejšnji deželni odbor uradno na temelju uradnih podatkov dokazal neresnico takih trditev. Z neverjetno frivolnostjo so vsi označeni listi trdili, da uradni popravki ne odgovarjajo resnici ter da je vse res, kar oni pišejo.

Večina teh listov je po volitvah potihnila in hrani to melodijo za nove ugodne prilike. Le v „Elinosti“ in v „Soči“ se repenči nekdo, ki hoče svetu dokazati, da so naše deželne finance najslabše v Avstriji v očigled dejstvu, da bogata Češka ne more s svojo deželno upravo naprej vsled slabih deželnih financ in izkazuje Štajerska nad 20 milijonov primanjkljaja v proračunu za l. 1914.

Tako pisarenje je nedopustno. To se pravi begati ljudstvo s prozornim namenom, da bi izvestni gospodje čez nekaj časa lahko ponosno trobili v svet: Glejte, mi smo rešili deželo propada.

Dolžnost nas veže, da se proti takemu nepoštenemu in obrekovalnemu postopanju postavimo po robu ter dokazemo s števili, da vrag ni tako črn, kakor ga ti gospodje rišejo.

Kdor se hoče potruditi ter vzeti v roke deželne obračune in proračune sedanje in prejšnjih let, dobi izkazano, da je potrosila deželna uprava leta 1899 za vse deželne potrebe 486.628 K in sicer je izdala med drugim za poljedelstvo in obrtni celih 9.530 K, za podpore cestam 2.724 K in za šolstvo 57.153 K.

Toda nova zbornica, voljena l. 1901, je sprevidela, da tako ne more dalje. Druge kronovine hitro napredujejo, dočim naša spi, zato je hotela pospešiti napredek v deželi. Zato pa vidimo, da je proračunila vže za l. 1901 vseh izdatkov 828.895 K in sicer za kmetijstvo

in obrtni 41.420 K, za ceste 45.339 K, in za šolstvo 326.127 K.

Kdor je potoval po drugih avstrijskih kronovinah in si ogledal velik napredek in velike vspehe drugod, mu je bilo gotovo tesno pri srcu, ko je prišel domov ter primerjal naše razmere z onimi drugih kronovin. To so sprevideli tudi prejšnji poslanci, zato so se potrudili in storili vse mogoče za napredek, da bi druge provincije v tem oziru dohiteli.

Motil bi se pa vsakdo, kdor bi mislil, da so sedli prejšnji poslanci in odborniki k polnim blagajnam ko so začetkom l. 1902 oziroma koncem l. 1901 prevzeli deželne posle. Narobe je res, tudi oni so našli prazne blagajne. To je razvidno iz proračuna za l. 1901, ki kaže 60.000 K primanjkljaja. To pa ni prejšnje delavne večine plašilo, poslanci šli so pogumno na delo, iskali — sila kola lomi — novih virov ter jih tudi našli, ne da bi bili s temi posestniki in kmeta višje obdačili. Ko so bile deželne finance vže tako slabe, da ni bilo mogoče več naprej, so resolutno zahtevali vpepljavo užitnine v deželno ali erarsko režijo, kar se jim je koncem l. 1904 tudi posrečilo, in na ta način so pridobili deželi in občinam milijone, ki bi inace romali še naprej v privatne blagajne.

Le na ta način in s povišanjem naklade na pivo od 1K na 4K je bilo mogoče zadoščati rastočim potrebam, katere je povzročil v tej dobi deželni napredek, katerega ne more resen človek zanikati.

Le lahko je razumeti, kako je bilo mogoče kriti z nepovišanimi dokladami na izravne davke potrebščine, ki so postale v teku 10 let petkrat večje nego l. 1899, kajti proračun za l. 1911 kaže 2.807.860 K in oni za l. 1912 pa 2.588.828 K potrebščin, neoziraje se na izredne investicije, katere je morala dežela izvršiti.

Res, da je kazal proračunjen primanjkljaj za l. 1912 nad 700.000 K, toda realni primanjkljaj koncem leta 1912, katerega nimamo — žal — pri rokah, je mnogo manjši. Izvestno je, da pridejo deželne finance — stroški in dohodki — v polno ravnotežje, ako sprejme državni zbor takozvani mali finančni načrt po predlogih finančnega odseka. Seveda se je prejšnji deželni odbor, osobito dr. Pettarin in ravnatelj Kavčič, zelo trudil v dosego tega za našo deželo ugodnega vspeha.

Toliko, kar se tiče deželnih računov in proračunov. Dodamo še, da naša dežela do sedaj ni pasivna, marveč da presegajo aktiva deželnega imetja za približno 200.000 K vsa pasiva, Toda o tem — drugikrat.

Stara ljubezen.

Po znanih porazih turških čet na Balkanu pač nikdo več z resnostjo ne računi na turško cesarstvo in turško armado. Res, da so Turki še v zadnjem hipu, za enkrat zopet rešili Odrin zase, a to vse ne bo vstvarilo zgodovinskega razvoja na Balkanu. Prej ali slej bo Turek pobit in izgnan iz Evrope, njegova usoda je tako zapечатena kot bi jo nosil že s seboj v žepu. Nobena evropska sila ne bo turškim krvolokom več pomagala, pogin se jim bliža gotovo. Ta proces se vrši vendar že dolgo vrsto let in tudi naši politiki bi ga bili že morali opaziti. Zato se nam zdi prav res ne-spametno, da se zopet pojavljajo med našo diplomacijo glasovi, ki zvenijo Turku jako prijazno in mu obetajo zopet staro ljubezen. Enkrat smo šli pošteno na led in tisto varovanje in čuvanje turških koristi na Balkanu nam je edino škodovalo. Ako bi bili mi takrat nekoliko globlje pogledali vso stvar, bi bili morali videti, da je tisti »status quo« ena največjih bedarij, kar smo jih zagrešili v zadnjem času. Razvoj balkanskega vprašanja pa bi nam moral sedaj pokazati, da smo bili na krivi poti, da je treba začeti drugače, če tudi ima danes Turčija Odrin in so bili Bolgari tepeni. V Bolgariji je razvoj, življenje, v

Turčiji je pa le navidezno nekaj malega še pri sapi, vse drugo je mrtvo.

Tega pa naši diplomatje ne morejo razumeti in pregledati. Pred nekaj dnevi je bilo čitati po raznih listih, kako pohvalno se je izrazil naš poslanik v Carigradu, grof Pallavicini, o turški politiki. Ta pohvala je naravnost sumljiva, ako pomislimo, kako smo mi varovali svoj čas Turku hrbet in pleča, da bi se mu kaj žalega ne zgodilo. Ali morda hočemo sedaj zopet prevzeti vlogo, ki smo jo ravno pred kratkim precej šibko igrali. Mislimo, da se grof Pallavicini ni izrazil kar tako tja v en dan, ampak prav gotovo s kakim določenim namenom in ta ne vtegne biti drugi, kot da mi Turka zagotavljam svojega starega prijateljstva. Človek ne ve, kaj naj reče, a da gremo zopet tako bedasto pot, to vendar mora razdražiti najbolj mirnega državljana.

Da so Turki naše izjave hitro in prav razumeli, kaže najbolj pisava lista »Tanin« v Carigradu, ki piše sedaj tako ošabno in prešerno, češ, saj še Avstrija pravi, da je tako. Iz omenjene izjave grofa Pallavicinija sklepa imenovani turški list sledeče: »Mi Turki, smo tedaj imeli prav, ako smo strli londonsko pogodbo. Kdaj bomo zlomili tudi ono sklenjeno v Bukareštu?« Ta vsklik o zlomljeni londonski pogodbi je prav značilen, če pomislimo, da smo ravno mi v Avstriji tako strašno povdarjali važnost in neizbojbitnost londonskih pogojev, seveda le takrat, ko se je šlo za — Srbijo. Turčija očitno ni našla pri nas nasprotnikov, ko je zlomila londonsko pogodbo in morda bo še našla na skrivnem pri nas podporo, ako bo hotela zlomiti pogodbo sklenjeno v Bukareštu. To so vendar znamenja naše stare ljubezni do Turka, posebno še, če se tako javno pri-bija vest, da si ljudstvo na Balkanu želi kar najhitreje pod staro mohamedansko žezlo. Ti glasovi so našli v naših listih odmev in turški poslanik Hilmi paša na Dunaju je kar ves srečen povdarjal, da tako izborni ni še noben diplomat ocenil turške vlade kot je to storil sedaj avstrijski poslanik grof Pallavicini. Čudne nitke vežejo te dogodke, a vendar je jasno, da je tu še vedno staro prijateljstvo s Turkom — seveda kot navadno iz sovraštva do Slovanov. Povsod iščemo zaveznikov, povsod se trudimo za prijateljske odnošaje, samo tam se politično zanemarjamo, kjer bi nam res lahko kaj neslo. Bo kdo morda rekel, da je n. pr. naša sosedna Italija tudi jako previdna in prebrisana, a vendar tudi ona igra proti Turčiji jako uljudno igro. Da, to je res, a Lah igra tako da ima on korist, mi pa tako, da mi drugim pomagamo iz stiske. Lahli gledajo, da bodo iz svojega prijateljstva do te ali one države imeli kake dobičke, pri nas pa se ravnamo bolj po nekem čudnem načelu, da moramo mi imeti stroške. Zato pa se mora vsakemu pametnemu človeku to ljubimkanje s turško vlado zdeti čisto neumestno, ker nam ne bo prinesla ta stara ljubezen ničesar kot zopetno škodo.

Politični pregled.

Državni zbor.

V torek je poslanska zbornica nadaljevala razpravo o drugem čitanju »malega finančnega načrta«. Razpravljalo se je o davku na šumeča vina. Toda o stvari sami se je malo govorilo, ker so Rusini obstruirali. Rusini so izjavili, da ne pripuste rešitve finančnih predlog prej, dokler ne bo rešeno vprašanje gališke deželnozborske volivne reforme v njih smislu.

Koncem seje je posl. Povše utemeljeval nujni predlog glede ustanovitve državnih tovarn za umetna gnojila. — Nujnost je bila vsprejeta in predlog se je odkazal kmetijskemu odseku.

Nato so istrski slovanski poslanci dr. Leginja, prof. Mandić in prof. Spinčić vložili obširen in utemeljen nujni predlog za podporo slovanskim občinam Istre, ki so letos silno trpele vsled suše,

toče in drugih vremenskih nezgod. Poslanci tudi energično zahtevajo, naj vendar enkrat že prenehajo oblasti s svojimi šikanami pri sestavi podatkov od strani občin, katere morajo z velikim aparatom dokazati, da je dotične občine v resnici zadela velika nesreča in da so v resnici potrebne nujne pomoči.

V sredo je ministerski predsednik grof Stürgkh v zbornici naznanil, da so delegacije sklicane za 18. novembra na Dunaj. Volitve v delegacije se bodo vršile v posebni zbornični seji.

Ker so Rusini opustili vsled odjenja Poljakov glede gališke deželnozborske volivne reforme obstrukcijo, se je razprava o finančnih predlogih nadaljevala. Vsprejet je bil davek na pečena vina ter se je pričela razprava o zvišanju davka na žganje.

Včeraj je poslanska zbornica vsprejela v tretjem čitanju predloge o davku na luksuz, na dirke, avtomobile in na šumeča vina nakar je nadaljevala razpravo o zvišanju davka na žganje, katero pa je kmalu prekinila, da bi razpravljala o nujnem predlogu posl. Krafi, tičočem se telefonske mizerije v Avstriji.

Včeraj je vlada predložila zbornici predlogo o povišanju rekrutnega kontingenta. Predloga zahteva 94.694 mož za skupno armado, za deželno brambo pa 28.297. Stroški za izvedbo nove brambne reforme znašajo 253.950.000 K, ki se bodo krili v obrokih do leta 1921.

Prihodnja seja poslanske zbornice bo v sredo. Do takrat se bodo vršila pogajanja med Poljaki in Rusini v zadevi gališke deželnozborske volivne reforme.

Dr. Leo predsednik avstrijske delegacije.

Z Dunaja se poroča, da bo imenovan za predsednika avstrijske delegacije načelnik Poljskega kola dr. Leo.

Finančni minister grof Zaleski.

Cesar je finančnemu ministru Zaleskemu, ki je sedaj radi bolezni na dopustu, podelil grofovstvo.

Za pravice Slovencev.

Odposlanstvo slovenskega kluba je bilo včeraj pri železniškem ministerstvu in mu izročilo pritožbe Slovencev radi razmer na državnih železnicah.

Gališko vprašanje

se je nekoliko izboljšalo, kakor kaže obisk namestnika Korytowskega na Dunaju. Kakor se zatrjuje, bodo Poljaki ugodili zadnjim rusinskim zahtevam glede volivne reforme. Rusini zahtevajo namreč eno tretjino poslancev, od osmih odbornikov 3 in pa v narodnih vprašanjih »veto«, to se pravi, da eden rusinski odbornik že lahko zabrani vsak predlog proti Poljakom. Prihodnji teden se bodo pogajanja še natančneje nadaljevala.

Bavarski princ regent proglašen kraljem.

Proglašenje bavarskega princa regenta za bavarskega kralja Ludvika III. je gotova stvar. Vse deželnozborske frakcije so se v tem združile.

Kraljevsko vprašanje na Bavarskem.

bode kakor poročajo listi za gotovo rešeno tekom meseca novembra, tako da bo koncem imenovanega meseca proklamiran za kralja sedanji regent Ludovik, III. Bivši kralj Oton je neozdravljivo bolan na duhu, četudi je telesno še krepak.

Nemški častniki za turško armado.

Pariški listi poročajo iz Carigrada, da se je predsinočnim sklenila med turško vlado in nemškim veleposlaništvom pogodba, po kateri se sprejme v turško vojsko nemško vojaško odposlanstvo za vežbanje turških vojakov. Na čelu nemških instruktorjev bo general z obsežnimi pooblastili. Turki so torej z uspehi maršala Goltza zadovoljni.

Izid državnozborskih volitev v Italiji.

Znanih je med 508 volitvami 505 izidov volitev. Izvoljenih je 237 pristašev ministerske stranke, 25 radikalcev pristašev ministerske stranke, 19 pristašev

je položeno v dvojno krsto. Truplo prepelejo v Karlovac. Minuli teden je komisar Jovanović v navzočnosti metropolitovega oskrbnika, metropolitovega brata in sodnijskih organov odprl patriarhovo pisarno. Popirji so se nahajali v vzornem redu. Inventura je izkazala v gotovini približno 400.000 K. Truplo je našel orožniški poveljnik Schneider ob starem državnem mostu.

Ženske v državni službi na Francoskem. V francoski državni službi je ženskam zagotovljen jako ugoden položaj; delavni čas traja povprečno od 9. ure zjutraj do 2. popoldne, imajo prav dobro plačo in pravico do pokojnine. Zato je naval žensk v državno službo velik. Sedaj je v francoski državni službi 128.000 žensk, od teh 18.702 v poštni službi, 7356 pri železnicah (kot prodajalke vozniških listov, snailke v vlakih, postavljalke ogibov i. dr.) 6000 pri cestnih železnicah, 300 pri zunanjem uradu (kot tolmači v Španiji, Maroku in Turčiji) in 800 v vojnem ministerstvu, ki imajo jako zaupna mesta. Pri sprejemu v državno službo se vpoštevajo predvsem uradniške hčere, zlasti tiste, katerih očetje so si pridobili zaslug za državo.

Petrolej v ognju. V Zagrebu je na neznan način začel goreti cel vagon petroleja, kar je povzročilo železnici škodo 25.000 kron. Pogasiti se seveda ni dalo ničesar.

Brezverski shod v Berlinu. V Berlinu se je vršil dne 28. t. m. shod nemških brezvercev v štirih skupinah. Vseh obiskovalcev je bilo okoli 9.000. Pri ti priliki je izstopilo iz katoliške in protestantske cerkve 1328 oseb, ki so se vpisale med brezverce.

Španski sleparji zopet na delu. Znano je, da so mnogi ljudje že prejeli s Španskega razna pisma, v katerih prosijo kake »ubog jetnik« denarne pomoči več tisoč kron, da se odkupi iz ječe. Za plačilo obljubujejo ti »jetniki« navadno kake skrite zaklade.

Drobljnice.

Rast človeškega telesa. (Konec.) — Da je tudi zlasti alkohol sovražnik navadnega telesnega razvoja, je itak splošno znano. Sploh je telesna rast zelo odvisna od zunanjih življenjskih razmer, ki jo nele zadržujejo, marveč tudi pospešujejo, če so ugodne. Tako n. pr. dajeta 16. in 18. pariški okraj, kjer prebivajo premožnejši prebivalci, najboljše vojaške novince. Vendar je pa najodločilnejši le upliv plemena. Tako vidimo n. pr., da so ravno v zelo mrzlih skandinavskih deželah doma velikani Evrope. Tudi Rusi, Angleži in Nemci so ečinoma zelo postavni ljudje. Kar se tiče Italije, so prebivalci Pijemonta, Lombardije in Benečije neprimerno večji nego južni Italijani. Zdravnik Lombroso pravi, da je visoko rast Benečanov pripisati primesi slovanske krvi. Lombroso opozarja obenem na velik upliv talnih razmer; tako je n. pr. na Francoskem najti v rasti najbolj zaostalo prebivalstvo v pokrajinah, ki imajo kamenita in peščena tla. Pa ne samo ljudje, marveč tudi živali so v svojem razvoju zelo podvrže-

ne posebnim krajevim vplivom. Tako n. pr. dosežejo konji, ki v Vetlinu in Vergamostanejo majhni, v Milanu in Vidmu prav izdatno velikost. Arabski konj postane na Sardiniji tekom kratkih dob majhen in glava se mu podaljša; mali jütlandski voli se pa na Holandskem razvijejo v prave velikane. Splošno je pri domačih živalih opazovati, da so v goratih deželah majhne, v ravninah pa velike. Največji ljudje izven Evrope prebivajo v Novi Zelandiji in v Ognjeni deželi.

Književnost.

Dr. Zoré: V tem znamenju boš zmagal. Izdala Družba sv. Mohorja l. 1913. To je prav zanimiva in poučna knjiga, ki jo bo vzel tudi izobraženec rad v roko. Vsi sestavki so vzeti iz prvih časov krščanstva in so pisani prav prijetno in plastično. V uvodu nam pisatelj navede svoje znanstvene vire, po katerih je napisal to knjigo; za vse one, ki se za krščansko arheologijo in zgodovino zanimajo bolj podrobno, bo ta seznam prav dobro došel. Knjiga je lepo in umno ilustrirana, kar je še več uredno. Ravno slike iz katakomb in iz prvih časov krščanstva sploh so danes posebno poskočile v svojem umetniškem pomenu. Cela vrsta strokovnjakov se peča s tem predmetom. Želimo knjigi obilo čitateljev, ki bodo znali tudi ceniti njeno pravo urednost. Tako je tudi Mohorjeva Družba proslavila povsem dostojno Konstantinovo slavlje, ki pomeni za krščanstvo novo stopinjo kulturnega in verskega napredka.

Štev. 3041

E

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil III. četletja t. j. mesecev
julij, avgust in september 1912

začne v

pond. dne 1. dec 1913,

Dne 3., 10., 13., 17. in 20. decembra
bodo od 10. do 12. ure predpoludne v
dražbeni dvorani na ogled slav. občinstvu
dragocena zastavila, ki se prodajo
na naslednji dražbi.

V Gorici, 22. oktobra 1913.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira

v ulici Tre Rê št. 9

v GORICI.

Pozor!

100.000 parov čevljev.

4 pare čevljev za 9 K.

Zaradi plačilnih težko mnogih velikih tovarov sem pooblaščen razprodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev iz usnja, rujavih ali črnih, elegantnih nove fason, velikost po poslani meri v cm. Vse štiri pare prodam za 9 K.

Razpo ilja po povzetju

S. L A N D A U, Krakovo,
Berka Joselewicza 3.1154.

Zamenjava dovoljena in tudi denar se vrne.

LOTRIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec . . . 57, 73, 84, 8, 5.

40 — 50 kron tedensko

kakor trajni **postranski dohodek** lahko vsakdo zasluži brez glavnice, brez da bi svojo službo zanemarl in brez truda. Pojasnila daje zastoj Ignac Althammer, Königinhof a. Elbe 625.

Čitajte in čadite se!

Neverjetn!

700 kosov samo za K 4-20!

1 ura, znamka „Anker“ natančno idoča pozlačena (jamstvo 3 leta) s pozlačeno verižico, 1 moderna kravata iz svile za gospoda, 3 fine nosne rute, 1 eleganten prstan z brilanti za gospoda, 1 zbirka za gospe sestavljena iz ene perle za gospe, 1 par zapetnic, 1 par uhanov, 1 lepo škafjico za toileto, 1 par lepih gumbov s 3% zlatom double, 1 usnjata denarnica, 1 eleganten album s svetocnimi slikami, 3 drugi elegantni predmet, primerni za mladino ali pa za starejše ljudi, 20 potrebnih kosov za dopisovanje in potem še 500 predmetov, potrebnih v vsaki družini. Vse skupaj, všteti tudi uro, ki je sama toliko vredna, se pošilja proti naprej poslanemu denarju samo za K 4-20 iz eksportne danajske centrale

P. Lust, Krakovo.

Ako blago ne ugaja se denar vrne. — Riziko je izključeno

Vinske sode

po 600—700 litrov vsebine

dobro konservirane od be-

lega vina dobi se pri

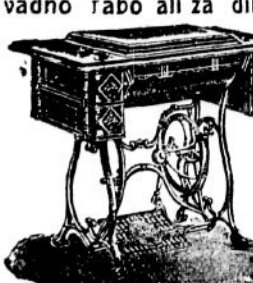
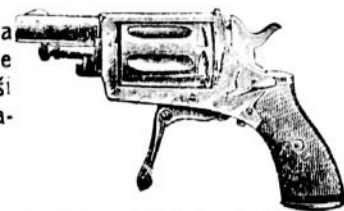
Leopoldu Jonko,

Bovec.

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa „ALT ENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Kerševani & Cuk,
GORICA — Stolni trg št. 9.

NAJBOLJŠA / TREHA / EDANJO / TI
Firmit — / KRILJEVEC

Asbestni cementni
skriljevec Firmit
je umeten kamen
najboljše vrste

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. 202
WEISSENBACH ob TRIESTINGI
/PODNE AV / TRIJ / KO
ZA / TOP / TVO IN ZALOGA
G. GREGORIČ · GORICA OZKA ULICA 71

Priporoča se, pod novim vodstvom,
na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Je-
lenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po
dogovoru po zelo ugodnih cenah.

Najboljši češki dobavni vir!

Perje za blazine

po zelo

nizkih cenah.

1 kg razcepljenega
sivega perja 2 K
boljše vrste 2 K
40 v: polubelo najboljšo K 2 80 v: čisto belo
4 K: belo, puh 5 K 10 v: 1 kg najfiniješe belo
razcepljeno 6 K 40 v, 8 K: 1 kg puh-perja, sivo
K 6, 7: belo fino 10 K: najfiniješe prsno 12 K.
Pošiljatev 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljena posteljna oprava
iz gostega, rdečega, plavega, belega ali rumen-
kastega nankinga: 1 pernica dolga 180 cm, ši-
roka 120 cm ter 2 blazine vsaka po 80 cm dolga
ter 60 cm široka s finim, trepežnim puhom K 16
s pol-puhom K 20, s finim puhom 1 vrste K 24:
posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K:
blazine za pod glavo K 3, K 3-50, K 4. Per-
nice 200 cm dolge in 140 cm široke K 13, K
14-70, K 17-80 in K 21. Pernati madraci iz moč-
nega križastega Gradina 189 cm dolgi in 116 cm
široki K 12-50 in 14-80.

Razpošilja se proti povzetju, in sicer od K
12 poštnine prosto. Neugajajoče se zamenja ali
ja se vzame nazaj ter se vrne denar. Ceniki za-
stoj in poštnine prosto.

S. Benisch, Deschenitz št. 992, Češko.

„Ljubljanska kreditna banka“ podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana. podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica K 8.000.000.
Rezervni zaklad K 1.000.000.

Vloge na knjižice po 4³/₄%, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz - valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Ravcar.

— Eskont menic —

— Stavbeni krediti. —

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje.

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.